

2. kniha Mojžíšova - Exodus

NÁZEV: Kniha **Exodus** (z řeckého ἔξοδος *exodos* vyjití), hebrejsky אִשְׁמֹת, *šmot* („jména“), označovaná někdy též jako **2. kniha Mojžíšova**, je druhá kniha Tóry neboli Pentateuchu a zároveň i Starého zákona, jejíž obsah tvoří událost odchodu Izraelitů z Egypta a začátek jejich putování pouští na cestě do zaslíbené země.

UMÍSTĚNÍ: Exodus je druhou knihou Bible a zároveň druhou z pěti knih Zákona

PISATEL: kniha je připsána Mojžíšovi, ale Mojžíš toho nejspíše mnoho nenapsal V jeho duchu – v Duchu Božím, sepsali jeho slova a příběhy ústně tradované jeho pokračovatelé.

HLAVNÍ POSTAVY: Mojžíš a Áron. Z izraelských rodin se stal národ.

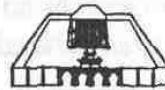
OSNOVA:

- Otroctví Božího lidu (Exodus 1)
- Povolání Mojžíše za vůdce Božího lidu (Exodus 2-4)
- Jednání s faraónem o propuštění Božího lidu (Exodus 5 -11)
- Velikonoce Božího lidu - obraz budoucího spasení (Exodus 12 -13)
- Vyjití Božího lidu z Egypta (Exodus 14 -19)
- Vydání Zákona a uzavření smlouvy Bohem a lidmi (Exodus 20 - 24)
- Budování svatyně-místa, které je znamením Boží přítomnost (Exodus 25-40)

Kdy se události staly

16. století př.Kr. (začátek otroctví)

13.století př.Kr. (Vysvobození)

V textu je zmíněn faraon – nikoliv ovšem jeho jméno. Nejspíše se jedná o Ramesse II. (1279-1213 před Kristem), velkého stavitele nových měst.

V egyptských textech se nachází výraz Habiru (Apiru) k označení asijských cizinců. Toto označení nejspíše souvisí se semitským výrazem pro Izraelyty: Hebrejové

KAPITOLY, KTERÉ BYCHOM MĚLI MÍT PŘEČTENY

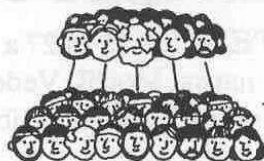
1- 20 24 32-35 40

Hlavní události

■ Boží lid je vysvobozen z otroctví

Kapitoly 1-13 Uběhlo mnoho let Jákob (Izrael) a jeho děti jíz zemřeli, ale jejich potomci stále žili v Egyptě. Nový farao, který nevěděl nic o Josefovi, si udělal z izraelského lidu otroky. Bůh vyslyšel jejich volání o pomoc a vyvolil si Mojžíše, aby je z Egypta vyvedl.

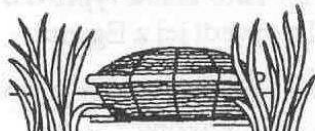
Jákobova (Izraelova) rodina

Jákobovi (Izraelovi) potomci

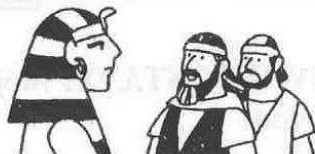
Kapitola 1: Izraelci se stali otroky a Egypťané k nim byli velmi krutí. Podle faraónova rozkazu měl být dokonce každý syn, který se jim narodí, ihned usmrcen.

Kapitola 2: Mojžíše po narození zatajili před Egypťany. Byl poslán v košíku po Nilu. Vylvila ho faraónova dcera a poskytla mu výchovu na faraonově dvoře. Později bránil Izraelce a musel odejít do Midiánu.

Kapitoly 3 - 4: Tam k němu po čtyřiceti letech promluvil Bůh z hořícího keře. Zjevil mu své jméno a poslal ho zpět do Egypta aby vyvedl izraelský národ z otroctví.

Kapitoly 5-6: Mojžíš spolu se svým starším bratrem Áronem žádali faraóna, aby Izraelce propustil z Egypta, ale farao odmítl.

Kapitoly 7 -10: Bůh dopustil, aby na Egypt přišly pohromy, (tzv. 10 ran egyptských) které měly dovést faraona k tomu, aby Izraelce propustil, ale farao zůstával dál neoblomný.

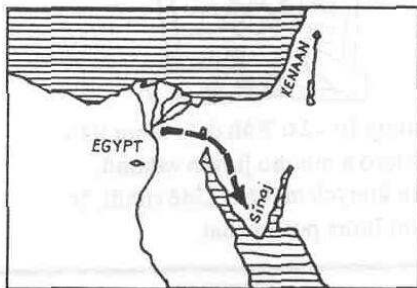

Kapitoly 11-13: Přišla tedy poslední rána. Hospodinův anděl přinesl smrt v Egyptě pro všechno prvorozené kromě Izraelců (Velká noc). Teprve tehdy farao konečně kapituloval a Boží lid propustil.

■ Boží lid opouští Egypt

Kapitoly 13 -18

Bůh vedl svůj lid přes Sínajskou poušť. Na ní se lid učil ve všem spoléhat na Pána. V tvrdém prostředí pouště se lid zocelil a zformoval v národ. I nás Pán formuje přechodem různých pouští života.

Kapitola 13: Mojžíš vyvedl lid z Egypta. I nás vyvádí Ježíš z otroctví hříchu a bídy. Následujeme ho. Vyjděme ze svého egoismu! Jděme v životě stále dál!

Kapitoly 14 -15: Faraó začal Izraelce pronásledovat. Bůh jim otevřel cestu přes Rudé (Rákosové) moře. I my v Boží síle projdeme středem smrti i jakéhokoliv zla.

Kapitoly 16 -17: Po cestě Bůh obstarával pro svůj lid jídlo (manu a křepelky) i vodu. I nás Pán živí duchovním pokrmem – svou láskou.

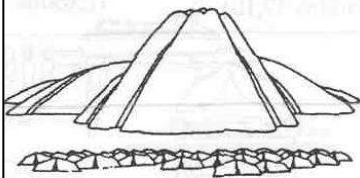

Kapitola 18: Mojžíš se setkal v Midjánu se svou rodinou. Na radu svého tchána vybral další muže, aby mu pomáhali vést lid.

■ Boží lid táboří u hory Sínaj

Kapitoly 19 - 40

Pod horou Sínaj uzavřel Izrael Hospodinem smlouvu zvláštním obřadem, při kterém se užívala krev zvířat. Ta připomínala život a smrt. Pokud bude lid dodržovat smlouvu (Desatero) bude žít, pokud ne ohrožuje svůj život. Krev byla i symbolem spojení mezi lidem, a Hospodinem .

Kapitoly 19 - 24: Bůh dal svému lidu Desatero a mnoho jiných zákonů, podle kterých měl žít. Lidé slíbili, že budou Boha poslouchat

Kapitoly 25 - 31: Podle Božích pokynů měli Izraelci postavit stan setkávání, tj. přenosný chrám pro setkávání s Hospodinem.

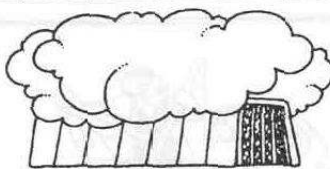
Kapitola 32: Lidé zhřešili proti Bohu tím, že si vyrobili modlu – Zlaté tele. V hněvu rozbil Mojžíš desky Desatera. Potom prosil Hospodina, aby lidem odpustil.

Kapitoly 33 - 34: Bůh se nad nevěrným národem slitoval a slíbil mu ochranu na další cestě. Mojžíše vybídl, aby znovu zapsal Desatero na kamenné desky.

Kapitoly 35 - 39: Začal se stavět stan setkávání. Dovední řemeslníci zhotovili i zvláštní oděv pro kněze, kteří budou ve stanu setkávání sloužit

Kapitola 40: Stavba stanu setkávání byla dokončena. Oblak ve dne a oheň v noci nad ní lidem připomínal Boží přítomnost mezi nimi.

Odstupňovaná posvátnost

Kolem stánku je nejprve ohražený prostor – nádvoří. Svatyně je rozdělena na dvě části v poměru 2:1. V první větší části je stůl na předkladné chleby, kadidlový oltář a sedmiramenný svícen. V druhé, menší části – oddělené oponou, v nejposvátnějším prostoru, je umístěna Archa úmluvy. Sem mohl vstoupit jen velekněz 1x ročně v den smíření.

Naznačuje to, že jen v nejhlubším nitru (srdci) je možné prožít obnovu spojení s Bohem.

Významné úryvky z knihy:

Ex 3,1-15

Mojžíš pásł ovce svého tchána Jitra, midjánského kněze. Jednou vedl ovce až za step a přišel k Boží hoře, k Chorébu. Tu se mu ukázal Hospodinův posel v plápolajícím ohni uprostřed trnitého keře. Mojžíš viděl, jak keř v ohni hoří, ale není jím stráven. Řekl si: "Zajdu se podívat na ten veliký úkaz, proč keř neshoří."

Hospodin viděl, že odbočuje, aby se podíval. I zavolal na něho Bůh zprostředku keře: "Mojžíši, Mojžíši!" Odpověděl: "Tu jsem."

Řekl: "Nepřiblížuj se sem! Zuj si opánky, neboť místo, na kterém stojíš, je půda svatá." A pokračoval: "Já jsem Bůh tvého otce, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův." Mojžíš si zakryl tvář, neboť se bál na Boha pohledět.

Hospodin dále řekl: "Dobře jsem viděl ujařmení svého lidu, který je v Egyptě. Slyšel jsem jeho úpění pro bezohlednost jeho poháněčů. Znáám jeho bolesti. Sestoupil jsem, abych jej vysvobodil z moci Egypta a vyvedl jej z oné země do země dobré a prostorné, do země oplývající mlékem a medem, na místo Kenaanců, Chetejců, Emorejců, Perizejců, Chivejců a Jebúsejců. Věru, úpění Izraelců dolehlo nyní ke mně. Viděl jsem také útlak, jak je Egyptané utlačují.

Nuže pojd', pošlu tě k faraónovi a vyvedeš můj lid, Izraelce, z Egypta." Ale Mojžíš Bohu namítal: "Kdo jsem já, abych šel k faraónovi a vyvedl Izraelce z Egypta?" Odpověděl: "Já budu s tebou! A toto ti bude znamením, že jsem tě poslal: Až vyvedeš lid z Egypta, budete sloužit Bohu na této hoře."

Avšak Mojžíš Bohu namítl: "Hle, já přijdu k Izraelcům a řeknu jim: Posílá mě k vám Bůh vašich otců. Až se mě však zeptají, jaké je jeho jméno, co jim odpovím?" Bůh řekl Mojžíšovi: "JSEM, KTERÝ JSEM." A pokračoval: "Řekni Izraelcům toto: JSEM posílá mě k vám."

Bůh dále Mojžíšovi poručil: "Řekni Izraelcům toto: »Posílá mě k vám Hospodin, Bůh vašich otců, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův.« To je navěky mé jméno, jím si mě budou připomínat od pokolení do pokolení.

Ex 12,40-42

Doba pobytu, kterou Izraelci v Egyptě strávili, byla čtyři sta třicet let. Když uplynulo čtyři sta třicet let, přesně na den vyšly všechny Hospodinovy zástupy z egyptské země. Byla to noc jejich bdění pro Hospodina, když je vyváděl z egyptské země. Tato noc je všem synům Izraele po všechna pokolení nocí bdění pro Hospodina.

Ex 14,8-16

Hospodin zatvrdil srdce faraóna, krále egyptského, a ten Izraelce pronásledoval. Ale Izraelci navzdory všemu vyšli. Egyptané je pronásledovali a dostihli je, když tábořili při moři, dostihli je všichni faraónovi koně, vozy, jeho jízda a vojsko, při Pí-chírotu před Baal-sefónem. Když se farao přiblížil, Izraelci se rozhlédli a viděli, že Egyptané táhnou za nimi. Tu se Izraelci velmi polekali a úpěli k Hospodinu. A osopili se na Mojžíše: "Což nebylo v Egyptě dost hrobů, že jsi nás odvedl, abychom zemřeli na poušti? Cos nám to udělal, že jsi nás vyvedl z Egypta? Došlo na to, o čem jsme s

tebou mluvili v Egyptě: Nech nás být, ať sloužíme Egyptu. Vždyť pro nás bylo lépe sloužit Egyptu než zemřít na poušti."

Mojžíš řekl lidu: "Nebojte se! Vydržte a uvidíte, jak vás dnes Hospodin zachrání. Jak vidíte Egyptany dnes, tak je už nikdy neuvídíte. Hospodin bude bojovat za vás a vy budete mlčky přihlížet."

Hospodin řekl Mojžíšovi: "Proč ke mně úpíš? Pobídní Izraelce, ať táhnou dál. Ty pak pozdvihni svou hůl, vztáhni ruku nad moře a rozpoltíš je, a tak Izraelci půjdou prostředkem moře po suchu."

z 22.kap. Hostu nebudeš škodit ani ho utlačovat, neboť i vy jste byli hosty v egyptské zemi. Žádnou vdovu a sirotka nebudete utiskovat. Jestliže je přece budeš utiskovat a oni budou ke mně úpět, jistě jejich úpění vyslyším. Vzplanu hněvem a pobiji vás mečem, takže z vašich žen budou vdovy a z vašich synů sirotci. Jestliže půjčš stříbro někomu z mého lidu, zchudlému, který je s tebou, nebudeš se k němu chovat jako lichvář, neuložíš mu úrok. Jestliže se rozhodneš vzít do zástavy plášť svého bližního, do západu slunce mu jej vrátíš, neboť jeho plášť, kterým si chrání tělo, je jeho jedinou příkrývkou. V čem by spal? Stane se, že bude ke mně úpět a já ho vyslyším, poněvadž jsem milostivý.

z 23.kap Nebudeš brát úplatek, neboť úplatek oslepuje i ty, kdo mají oči otevřené, a vede k překrucování záležitostí spravedlivých. Nebudeš utlačovat hosta; víte přece, jak bývá hostu v duši, neboť jste byli hosty v egyptské zemi. Po šest let budeš osévat svou zemi a sklízet z ní úrodu. Sedmého roku ji necháš ležet ladem. Nebudeš ji obdělávat, aby jedli ubožáci z tvého lidu, a co zbude, spase plní zvěř. Tak naložíš i se svou vinicí a se svým olivovím.

z 24.kap. Mojžíš zapsal všechna Hospodinova slova. Za časného jitra postavil pod horou oltář a dvanáct posvátných sloupů podle dvanácti izraelských kmenů. Pak pověřil izraelské mládence, aby přinesli oběti zápalné a obětovali Hospodinu býčky k hodům oběti pokojné. Mojžíš vzal polovinu krve a vлил ji do mís a druhou polovinou pokropil oltář. Potom vzal Knihu smlouvy a předčítal lidu. Prohlásili: "Poslušně budeme dělat všechno, o čem Hospodin mluvil." Mojžíš vzal krev, pokropil lid a řekl: "Hle, krev smlouvy, kterou s vámi uzavírá Hospodin na základě všech těchto slov."

z 21. kapitoly: Když koupíš hebrejského otroka, bude sloužit šest let; sedmého roku odejde jako propuštěnec bez výkupného. Jestliže přišel sám, odejde sám, měl-li ženu, odejde jeho žena s ním...

Když se muži dostanou do sporu a jeden druhého uhodí kamenem nebo pěstí, ale on nezemře, nýbrž je upoután na lůžko a zase vstane a může vycházet o holi, bude pachatel bez viny; poskytnete pouze náhradu za jeho vyřazení z práce a zajistí mu léčení. ... Jestliže někdo uhodí svého otroka nebo otrokyni holí, takže mu zemřou pod rukou, musí být usmrcený pomstěn. ... Oko za oko, zub za zub, ruku za ruku, nohu za nohu, spáleninu za spáleninu, modřinu za modřinu, jizvu za jizvu. ...

Když někdo udeří do oka svého otroka nebo otrokyni a vyrazí mu je, v náhradu za oko ho propustí na svobodu. Jestliže vyrazí zub svému otroku nebo otrokyni, v náhradu za zub ho propustí na svobodu.

Exodus 20,1-17

Bůh vyhlásil všechna tato přikázání:

"Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. Nebudeš mít jiného boha mimo mne. Nezobrazíš si Boha zpodoběním ničeho, co je nahoře na nebi, dole na zemi nebo ve vodách pod zemí. Nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit. Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, Bůh žárlivě milující. Stáhám vinu otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení těch, kteří mě nenávidí, ale prokazují milosrdenství tisícům pokolení těch, kteří mě milují a má přikázání zachovávají.

Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha. Hospodin nenechá bez trestu toho, kdo by jeho jména zneužíval.

Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý. Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. Ale sedmý den je den odpočnutí Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci ani ty ani tvůj syn a tvá dcera ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvé dobytče ani tvůj host, který žije v tvých branách. V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako svatý.

Cti svého otce i matku, abys byl dlouho živ na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh.

Nezabiješ.

Nesesmilníš.

Nepokradeš.

Nevydáš proti svému bližnímu křivé svědectví.

Nebudeš dychtit po domě svého bližního.

Nebudeš dychtit po ženě svého bližního ani po jeho otroku ani po jeho otrokyni ani po jeho býku ani po jeho oslu, vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu."

DESATERO – katechismové římsko-katolické znění+výklad:

Deset ukazatelů ke šťastnému životu. Já jsem Pán, tvůj Bůh!

- 1. V JEDNOHO BOHA VĚŘIT BUDEŠ** Nebudeš mít jiné bohy! Já jsem podstatou, smyslem a cílem všeho. Nemusíš se bát moci hvězd, ani kouzel člověka, ani strašidel, ani osudu. Nemusíš spoléhat na astrologii a spiritismus, na věštění a magii, které tě mohou zaplést do zla. Já chci být tvým pomocníkem: drž se mne a budeš svobodný. Nebudeš si mne zpodobňovat! Nemusíš si o mně dát nic namlouvat od těch, předstírají, že vědí, jaký jsem. Já chci být tvým učitelem ve svém Synu: drž se jeho slov a budeš žít v pravdě.
- 2. NEVEZMEŠ JMÉNA BOŽÍHO NADARMO** Nezneužívej mého jména! Nezaštiťuj se jím v nečestných věcech. Nemusíš mne mnohými zbožnými úkony donucovat, abych ti pomohl. Já jsem tvůj přítel – a zcela dobrovolně: drž se mne a budeš žít pokojně.
- 3. PAMATUJ ABYS DEN SVÁTEČNÍ SVĚTIL** Zachovávej sváteční den a odpočívej! Nemusíš se uštvat k smrti prací, neustálým strachem, že něco někde zmeškáš. Udělej si čas na sebe, na rodinu, na přátele, a také na Mne. Já tě chci vést světlem svého Ducha: Drž se mne setkávaj se mnou na bohoslužbě, v modlitbě a při duchovní četbě a budeš žít zdravě.
- 4. CTI OTCE SVÉHO I MATKU SVOU, ABYS DLOUHO ŽIV BYL A DOBRĚ SE TI VEDLO NA ZEMI** Měj úctu k rodičům, pomáhej jim, je-li třeba, postarej se o ně. Věř, je to nakonec únavný život, stále se bouřit proti rodičům, proti učitelům, proti pořádkům života. Stálá vzpoura zotročuje stejně jako slepá poslušnost. Ty tak žít nemusíš. Já chci být tvým nebeským Otcem: drž se mne a budeš žít ve svorné lásce.
- 5. NEZABIJEŠ - chraň život od početí po přirozenou smrt. Neubližuj ani svým slovem, jednáním ani myšlenkami.** Nemusíš jednat s druhými jako s konkurenty, které je nutno pracovně předstihnout, osobně vyřídít, aby tě nepředstihli oni. Já chci být tvým ochráncem: drž se mne a budeš žít beze strachu.
- 6. NESESMILNÍŠ** Nebud' nevěrný, ani nepošpiňuj vulgaritou a sobectvím dar sexualitě, který je určen k láskyplnému sjednocování manželů a k plození dětí. Nemáš zapotřebí, aby ses karikaturami nezralé a příživnické lásky připravil o radost z lásky pravé. Já chci být dárcem tvého štěstí: drž se mne a naučíš se milovat krásně a věrně.
- 7. NEPOKRADEŠ - nepřivlastňuj si to, co ti nepatří.** Nemusíš se pachtit za nečestným obohacováním. Ať okrádáš bližního nebo stát, dopadne to vždy stejně: co získáš na majetku, ztratíš na klidné mysli. Já chci být tvým životelem: drž se mne a poznáš, že větší radost je dávat než brát.
- 8. NEPROMLUVÍŠ KŘIVÉHO SVĚDECTVÍ** Nemusíš se zaplétat do lži, abys zakryl své slabosti. Lež plodí nedůvěru a ta dělá ze spolužití peklo. Já, tvůj Bůh, mám k tobě důvěru: drž se mne, naučíš se důvěřovat a budeš sám důvěryhodný.
- 9. NEPOŽÁDÁŠ MANŽELKY BLIŽNÍHO SVÉHO - nedychti po ženě svého bližního!** Nemusíš zatěžovat svůj život dychtěním po kradené lásce, která působí rozvraty. Já, tvůj Bůh, ti dávám lásku ryzí: drž se mne a poznáš lásku obšťastňující.
- 10. NEPOŽÁDÁŠ STATKU BLIŽNÍHO SVÉHO-nebud' závistivý ani chamtivý!** Nemusíš se užírat závistí druhým. Zbavil by ses tak radosti z vlastního. Já, tvůj Bůh, ti dávám dobré dary: drž se mne a naučíš se žít spokojeně.

STRUČNÝ VÝKLAD KNIHY EXODUS

Hlavním tématem této knihy je vysvobození Izraele z egyptského otroctví, začátek putování do zaslíbené země přes poušť a uzavření smlouvy mezi člověkem a Bohem s pravidly pro život v Božím přátelství.

Tato myšlenka je oslovující i pro nás. Můžeme si uvědomit, co zotročuje nás (hřích, sobectví, touha po vlastnictví, moci ...) a s pomocí Boží se vydat na cestu následování nového Mojžíše – Ježíše Krista. On nás vede svým slovem do zaslíbené země-ke štěstí. Mnohé texty i z této knihy nám napovědí, co je třeba dělat.

1. kapitola – vylíčení utrpení vyvolaného lidu ukazuje pravou tvář Egypta. I nám otroctví hříchu postupně přinese bolest, i když nás nejprve láká na příjemné věci.

2. kapitola – Mojžíš je vhozen do vod Nilu a zachráněn dcerou faraona. Jeho jméno se vykládá jako *vytažený*, či *vytahující*, tak se předznamenává Mojžíšovo poslání. Každý kdo chce zachraňovat druhé, musí být sám zachráněn. Prožitek zla ale někdy zapůsobí tak, že člověk důvěrně znající bídné poměry druhých jim může účinněji pomáhat. I my jsme povoláni druhé vytažovat z vod problémů, ve kterých se topí. Sami ovšem nejprve musíme zakusit vysvobození.

Voda je v biblické symbolice často znamením zla a košík, v němž byl Mojžíš vhozen do vody připomíná (i stejným slovem - *téva*) – jednak Noemovu loď a jednak schránu úmluvy, v níž byly uloženy desky Desatera. Je tak poukázáno již zde na začátku na zachraňující moc společenství, řádu a Božího slova z vod zla.

3. kapitola – Mojžíš se setkává s Bohem na úpatí hory Sinaj. Znamením Boží přítomnosti je hořící keř. Bůh se nám dává poznat skrze znamení - i v přírodě. Připomíná nám, že je oheň (= energie, i očista). Do zaslíbené země (ráje) se dostaneme jen skrze oheň. (Boží lásku, ale i očistné utrpení) Bůh říká Mojžíšovi: *„Dobře jsem viděl pokoření svého lidu, znám jeho bolesti. Sestoupil jsem , abych jej vysvobodil“* Bůh vidí i naše trápení a nezůstává netečným. Sestupuje do naší bídy (v Ježíši Kristu a přináší nám posilu a osvobození). Chce nás dovést do svého království – pod svou vládu, vládu dobra, lásky a pravdy. Zjevuje nám své jméno (kým je): JAHVE a připojuje výklad JSEM KTERÝ JSEM. Je to jednak ujištění: **Já jsem ten, který je tu s tebou**. A jednak je v tomto Božím jménu skryta filosofická myšlenka: Bůh je jediný nezávislý Jsoucí a vše má jsoucnost z Něho. Můžeme v tomto jménu vidět i skryté tajemství Trojice: *První „JSEM“ = OTEC, druhé „JSEM“ = SYN-dokonalý obraz OTCE; slovo KTERÝ = DUCH SV. – protože Duch je vztahem mezi Otcem a Synem.*

4. kapitola Mojžíš je poslán do Egypta k záchraně lidu. Cestou prožívá temný noční boj podobný boji Jákobovu (viz Gn 32,23). Snad je to příprava na další životní boje. Je zde zmíněna také obřizka jeho syna – znamení smlouvy s Bohem. Jakoby se zde připomínalo, že přátelství je opravdové jen tehdy, když jeden i druhý je ochoten prolít za druhého svou krev.

5.- 12. kapitola Vyjednávání s faraonem a „egyptské rány“ - pohromy, které měly zapůsobit na faraona jako znamení od Boha a přimět ho k propuštění Izraele.

Tento text chce sdělit, že osvobození Izraele nepřišlo skrze revoluci, násilnými lidskými prostředky, ale **jednáním**: lidským i Božím. Nejprve je tedy třeba ve všech osvobozujících akcích vyjednávat a svěřovat problém Pánu. On se postará – i s případnou podporou okolí a přírody. Egyptské rány můžeme vysvětlit jako přírodní katastrofy, které Bůh dopouští, aby podpořil osvobozovací proces Izraele.

I naše osvobození může Bůh podpořit událostmi v našem okolí. Ale je dobře se ptát, zda různé dramatické události nejsou znamení **pro nás**, že máme něco v životě změnit.

12.- 19. kapitola Velikonoční hod beránka s pomazáním jeho krví je starý pastevecký rituál před přechodem na nové pastviny. Nyní dostává nový smysl- je počátkem přechodu do zaslíbené země. Beránek, jako pokrm posiluje a spojuje účastníky hodu. Jeho krev (znamení života) chrání ty, jež jsou jí poznamenáni.

Podobně i Boží beránek-Kristus, nás posiluje a spojuje, i označuje svou krví - novým životem, novým Duchem, v němž unikneme smrti i zlu.

Přechod přes Rudé (Rákosové) moře (zřejmě okraj vysušený východním větrem, nebo nějakou katastrofou-*tsunami*?) naznačuje průchod jakýmkoliv zlem i smrtí. Ničeho se nemusíme bát, v Boží síle projdeme i středem zla a to nás nezahubí. („vody stály po levici i po pravici“ znamená, že i zlo má jasně vymezené hranice)

Po osvobození však Boží lid nevhází hned do zaslíbené země. Musí putovat pouští a naučit se ve všem spoléhat na Boha. Bůh ani na pouští svůj lid neopouští. Stejně ani po našem osvobození od hříchu, či po změně života, po křtu apod. Nebudeme hned zakoušet jen radost, ale i poušť, v níž však nechybí oázy.

20.- 24. kapitola Vydání zákona a uzavření smlouvy. Tento text připomíná pravidla pro život v zaslíbené zemi. Opravdové štěstí člověka se neobejde bez respektování určitých hranic v životě. Tak, jak kdosi řekl: Má svoboda končí tam, kde začíná svoboda druhého. Pro šťastný život ve společnosti je třeba, aby člověk respektoval určitá pravidla. A o tom je Desatero i další pravidla. Ty jsou zde formulovány jako příkazy, podobně jako prikazujeme dětem, co mají a nemají dělat. Až dospějí, budou to již chápat sami. Bůh vede Izrael podobně – pedagogicky až k vrcholu výchovy – kdy lidé v Kristu dospějí a budou se již řídit nikoliv předpisy a zákony, ale Duchem.

25.- 40. kapitola Předpisy o svatyni. To co mělo význam kdysi, můžeme převést do dnešní doby. Boží svatyně je naše nitro, společenství, příroda. Obecně můžeme říci: Kristus. V něm je vše stvořeno. Vybavení této svatyně (i svatyní) můžeme chápat symbolicky: patří sem oltáře – obětování se, kadidlo – vůně lásky, voda – stálé očišťování duše, sedmiramenný svícen – snaha být Božím světlem pro druhé. Ale i tyto svatyně v Kristu – náš život, naše společenství, i svět – je třeba stále budovat.

Zařízení stanu setkávání

Stůl
(Exodus 37,10)

Schrána
(Exodus 37,1)

Kadidlový oltář
(Exodus 37,25)

Svícen
(Exodus 37,17)

Bronzová nádrž
(Exodus 38,8)

Oltář pro zápalnou oběť
(Exodus 38,1)

Stůl na předkladné chleby – zde se vkládalo 12 chlebů (za každý kmen jeden) jako obětní dar pro Pána a jako dar z vděčnosti za vykoupení z Egypta. Byl to i symbol odevzdání se celého kmene Bohu. Chleby se měnily v den sobotní. **I my Bohu můžeme darovat různé věci – k prospěchu církve, ale zvláště je třeba darovat sebe-své síly, schopnosti a čas.**

Kadidlový oltář – zde se jako dar pájilo kadidlo připomínající modlitby stoupající vzhůru a navozující posvátnou atmosféru. **Pro nás znamená výzvu k modlitbě a šíření vůně-atmosféry lásky kolem sebe.**

Sedmiramenný svícen – připomíná, že Bůh je plností světla. Sedm ramen se vztahuje i k 7 dnům stvoření. Tvar připomíná i zjevení Boží v hořícím keři (Ex3) **I my máme být společenstvím světel, ozařující temnoty světa**

Před svatyní stálo:

Bronzová nádrž – také jinak „bronzové moře“; byla to velká nádoba sloužící k rituálnímu očišťování kněží. **Připomíná nutnost očisty duše před vstupem do Boží přítomnosti.** Ukazuje i k vodám na počátku (Gn1), je předobrazem křtu.

Oltář pro zápanou oběť – zde se obětovala zvířata či něco z úrody jako dar pro Boha. Obětními dary se upevňovalo občentví lidu s Bohem. S obětmi byla spojena i hostina. **Oltář také připomíná, že přístup k Bohu má jen ten, kdo se umí všeho vzdát.**

Kniha Exodus - a Boží plán spasení

Kniha Exodus nám předkládá čtyři různé obrazy Ježíše Krista. Jsou to:

Mojžíš

Život a služba Mojžíše nám ukazují, jak se záchrana mnohých uskutečňuje prostřednictvím jednoho člověka. Mojžíš, tak jako Ježíš, byl Bohem vyvolen a měl zvláštní pověření osvobodit Boží lid. Mojžíš zachránil svůj lid před smrtí. I Ježíš nás zachraňuje před smrtí a dává nám věčný život - jsme-li součástí *Boží* rodiny.

Velikonoční beránek

Beránek byl zabit, aby zachránil druhé. Krví zabitého beránka byly potřeny dveře židovských domovů. Toto znamení chránilo lidi uvnitř. I my budeme žít navěky díky oběti Božího Beránka – Ježíše. Jeho krev – jeho Duch – nás označuje jako Kristovi učedníky a spojuje vjedno s Ním, i mezi námi navzájem.

Stan setkávání

Stan setkávání byl místem, kde se Bůh setkával se svým lidem. To, že tato svatyně putuje s lidem, poukazuje na to, že Bůh Izraele není spjat jen s určitým místem, kde působí (jak si představovali pohané), ale putuje se svým lidem a je přítomen všude, kde Jeho lid je, tedy i na „teritoriu“ pohaných bohů.

Odstupňovaná posvátnost svatyně poukazuje na to, že Bůh je pro nás tajemstvím a přebývá v nitru. V nitru duše, druhých lidí, v hlubině přírody, v nitru skutečnosti kolem nás. Opona, která stála mezi nejsvětějším prostorem (kde symbolicky přebýval Bůh) a zbytkem svatyně, však byla podle svědectví Nového zákona roztržena, když Ježíš umíral (Lk 23,45). Tím se chce říci, že Boží posvátnost se plně spojila se světem lidí. Život se spojil smrtí a tak smrt byla zničena.

Novozákonním chrámem je církev, která má být též stále v pohybu a uprostřed lidu. Podobným živým chrámem naplněným Boží přítomností máš být i ty.

Kněžství

Áron, nejvyšší kněz, nám připomíná Ježíše Krista. Áronův náprsník, suknice a zlatý nárameník byly vyrobeny v nádherných barvách a z drahého kamení, aby ukazovaly na slávu a důstojnost Ježíše Krista. V Listu Židům 2,17 Čteme, že Ježíš je náš nejvyšší kněz. Veleknězův náprsník obsahoval 12 drahokamů – jakoby 12 kmenů Izraele, které má mít velekněz na srdci. I každého z nás má Ježíš na srdci.

Exodus a ty

Když pročítáš knihu Exodus, všímej si, jakými cestami Bůh vysvobozuje svůj lid z Egypta a jak o něj pečuje. I tebe je připraven zachránit skrze Ježíše Krista a chce se o tebe starat, pokud budeš ochoten vyjít ze svého egoismu a vydat se na cestu do Božího království - království lásky a pravdy, které se realizuje i dnes.